

**O‘zbekiston Respublikasi Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi tizimida
korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash
USLUBIYOTI**

1-bob. Umumiy qoidalar

1. Mazkur uslubiyot O‘zbekiston Respublikasi Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi tizimiga (keyingi o‘rinlarda – Vazirlik) yuklangan vazifa va majburiyatlarni bajarishda yuzaga kelib chiqadigan korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash bo‘yicha qoidalarni belgilab beradi hamda Vazirlikda korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholashga yagona yondashuvni shakllantirishga qaratiladi.

2. Quyidagilar Vazirlikdagi korrupsiyaviy-xavf-xatarlarni baholashning maqsadi hisoblanadi:

Vazirlik faoliyatini kompleks tahlil qilish orqali korrupsiya xavf-xatariga eng ko‘p moyil bo‘lgan funktsiya va lavozimlarini belgilash;

korrupsiyaviyxavf-xatarlarniminimallashtirishbo‘yichasamaralioldiniolishchoralariniishlabchiqish.

3. Vazirlikdakorrupsiyaviyxavf-xatarlarnibaholashquyidagilarniishlabchiqilishininazardatutadi:

Korrupsiyaviyxavf-xatarlarxaritasi;

Vazirlikdakorrupsiyagaqarshikurashishchoralar (tadbirlar)ni, mas’ulshaxslarni, amalgaoshirishmexanizmi vamuuddatlarinio‘zichigaolganKorrupsiyagaqarshikurashishbo‘yichadastur.

4. Vazirlikdakorrupsiyaviyxavf-xatarlarnibaholashharyiliyoki quyidagiholatlaryuzagakelgandaamalgaoshiriladi:

korrupsiyaviyxavf-xatarlarnibirlamchibaholashzaruriyati;

O‘zbekistonRespublikasiqonunchiliktalablariningo‘zgarishi;

funktsiyayokitartib-

taomilningamalgaoshirilishigasezilarliravishdata’sirko‘rsatuvchiVazirlikningichki hujjatlarinio‘zgarishi;

Vazirlikningfunktsiyalariniamalgaoshirishidao‘zigaxosjihatlarningo‘zgarishi, yangifunktsiyalarningyuklanishi;

Vazirlikfunktsiyalariningkorrupsiyaviyxavf-xatar darajasigata’sirko‘rsatishimumkinbo‘lganboshqashart-sharoitlarningkelibchiqishi.

5.UshbuUslubiyotda quyidagiasosiy tushunchalardanfoydalaniladi:

qoldiqxavf-xatar

–

korrupsiyaviyxavf-

xatarniminimallashtirishgaqaratilganchoralarniqabulqilingandanso‘ngqoluvchixavf-xatar (ya’ni, amaldagikorrupsiyagaqarshikurashishsiyosatni vatartib-taomillarni, xavf-xatarlarniminimallashtirishbo‘yichachora-tadbirlarnivajoriyetilgannazoratlarnihisobgaolganholda);

korrupsiyaviy xavf-xatar – xodimlar yoki uchinchi shaxslar tomonidan Vazirlik nomidan va (yoki) ularning manfaatlarini ko‘zlab korrupsiyaviy xatti-harakatlarni sodir etish xavfi;

korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash – Vazirlik tomonidan amalga oshiriladigan funksiyalarni tahlil qilish, ularning korrupsiyaviy xavf-xatarga moyillik darajasini aniqlash, shuningdek, funksiyalar doirasida amalga oshiriladigan tegishli tartib-taomillar uchun o‘ziga xos va qoldiq korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash faoliyati;

korrupsiyaviy xavf-xatarlarning birlashgan xaritasi – Vazirlikdagi korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash natijalari bo‘yicha tuziladigan va Vazirlik funksiyalari va tartib-taomillarining umumiy ro‘yxati, tegishli funksiyalarni amalga oshirish bilan bog‘liq ehtimoliy korrupsiyaviy xavf-xatar (sxemalar) tasnifi, o‘ziga xos va qoldiq korrupsiyaviy xavf-xatarlar darajasi, ularni minimallashtirish choralari va aniqlangan korrupsiyaviy xavf-xatarni minimallashtirish chora-tadbirlarini amalga oshirish uchun mas’ul bo‘lgan xodimlar lavozimlarini o‘z ichiga oluvchi birlashgan hujjat;

korrupsiyaviy xarakterlar – xodim tomonidan bevosita yoki bilvosita shaxsan yoki uchinchi shaxslar orqali pora beruvchi manfaatlarini yo‘lida harakat yoki harakatsizlik uchun moddiy manfaatdor bo‘lishi, shu jumladan pul, qimmatbaho qog‘oz, boshqa ko‘rinishdagi mulk va mulkiy huquqlar, mulkiy harakterdagi xizmatlar olish, talab qilish, undirish, taklif qilish yoki berish, pora berish va/yoki olish yoki bunda vositachilik qilishda, rasmiyatchiliklarni soddalashtirish uchun to‘lovlar undirish (pora olish) va boshqa noqonuniy maqsadlarda o‘z xizmat vazifalaridan noqonuniy foydalanish;

korrupsiyaga oid huquqbuzarlik – korrupsiya alomatlariga ega bo‘lgan, sodir etilganligi uchun qonunchilikda javobgarlik nazarda tutilgan qilmish;

tartib-taomil – Vazirlik funksiyalarini amalga oshirish doirasidagi xodimlar, bo‘linmalar tomonidan bajariladigan yoki bitta natijaga qaratilgan, yohud ma’lum bir funksiyaning ajralmas elementi hisoblangan, alomatlar bo‘yicha bir guruhga birlashtirish mumkin bo‘lgan harakatlar yig‘indisi;

funksiya – bir nechta tartib-taomilni o‘z ichiga olishi mumkin bo‘lgan Vazirlikning ichki jarayon (faoliyat yo‘nalishlari)laridan biri;

ekspert fikri – aniq fakt yoki hodisa bo‘yicha xodim yoki bo‘linmaning sub’ektiv qarashi yoki fikriga asoslangan qarori.

o‘ziga xos xavf-xatar – Vazirlik faoliyati va amalga oshirilayotgan funksiyalari spetsifikatsiyasidan kelib chiqadigan xavf-xatari, shu bilan birga uni kamaytirishga

qaratilgan chora-tadbirlarni amalga oshirilishi hisobga olinmagan holda (ya'ni, amaldagi korrupsiyaga qarshi kurashish siyosati va tartib-taomillari, xavf-xatalarni minimallashtirishga qaratilgan chora-tadbirlar va joriy etilgan nazoratlar hisobga olinmagan holda);

hududiy yoki tarkibiy bo'linmaning korrupsiyaviy xavf-xatarlari xaritasi- Vazirlikning tarkibiy bo'linmasidagi korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash natijalari bo'yicha tuziladigan hamda vazirlik funksiyalari va tartib-taomillarining umumiy ro'yxati, tegishli funksiyalarni amalga oshirish bilan bog'liq ehtimoliy korrupsiyaviy xavf-xatar (sxemalar) tasnifi, o'ziga xos va qoldiq korrupsiyaviy xavf-xatarlar darajasi, ularni minimallashtirish choralari va aniqlangan korrupsiyaviy xatarni minimallashtirish chora-tadbirlarini amalga oshirish uchun mas'ul bo'lgan xodimlar lavozimlarini o'z ichiga oluvchi hujjat.

6. Vazirlikdagi korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash Korrupsiyaga qarshi kurashish "Komplayens nazorat" tizimi (keyingi o'rinlarda – "Komplayens nazorat" bo'limi) tomonidan vazirlik rahbari topshirig'i asosida amalga oshiriladi. Vazirlik rahbari topshirig'ida baholashni o'tkazish aniq muddatlari ko'rsatiladi.

7. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholashda "Komplayens nazorat" bo'limi quyidagi vazifalarni amalga oshiradi:

Korrupsiyaga qarshi kurashish "Komplayens nazorat" tizimi xodimlarini jalb qilgan holda vazirlikda xavf-xatarlarni baholash jarayonini tashkillashtiradi;

Vazirlikda korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash jarayoni ustidan umumiy nazoratni amalga oshiradi;

Vazirlik tarkibiy bo'linmalarining korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasini tuzadi va Vazirlik rahbariyati bilan kelishadi;

Vazirlik tarkibiy bo'linmalarining korrupsiyaviy xavf-xatarlari xaritasini Vazirlikning korrupsiyaviy xavf-xatarlarning birlashgan xaritasiga umumlashtiradi;

"Komplayens nazorat" bo'limi rahbari tarkibiy bo'linma rahbarlariga xavf-xatarlarni baholash natijalari va korrupsiyaviy xavf-xatarlarning birlashgan xaritasini taqdim etadi;

tasdiqlangan xavf-xatarlar xaritasi asosida tarkibiy bo'linmalar tomonidan ishlab chiqilgan korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha dasturlar loyihalarini ko'rib chiqadi va ularni qabul qilish maqsadga muvofiqligi to'g'risida xulosa beradi;

Vazirlik tarkibiy bo'linmalarining korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha dasturini ishlab chiqadi va raxbar bilan kelishadi;

Vazirlik tarkibiy bo'linmalarining korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha dasturi asosida vazirlikning korrupsiyaga qarshi kurashish dasturini ishlab chiqadi;

Vazirlikda korrupsiyaviy xavf-xatarlarni minimallashtirish bo'yicha chora-tadbirlarini muvofiqlashtiradi va ularni nazorat qiladi;

ushbu Uslubiyotda ko'zda tutilgan boshqa vazifalarni amalga oshiradi.

“Komplayens nazorat” bo‘limi zarur hollarda tarkibiy bo‘linma rahbarlaridan qo‘shimcha axborot va hujjatlarni talab qilib oladi.

8. Korrupsiyaga qarshi kurashish “Komplayens nazorat” tizimi xodimlari quyidagi vazifalarni amalga oshiradi:

tarkibiy bo‘linmalarda korrupsiyaviy xavf-xatarlar baholanishini tashkil qiladi va o‘tkazadi;

tarkibiy bo‘linmalarda korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash jarayoni ustidan nazoratni amalga oshiradi;

tarkibiy bo‘linmalarning korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasini tuzadi va ushbu Uslubiyotda ko‘zda tutilgan tartibda kelishilishini ta’minlaydi;

tarkibiy bo‘linmalarning korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha dasturlarini ishlab chiqadi va ushbu Uslubiyotda ko‘zda tutilgan tartibda kelishilishini ta’minlaydi;

tarkibiy bo‘linmalarda korrupsiyaviy xavf-xatarlarni minimallashtirish bo‘yicha chora-tadbirlarini amalga oshirishni muvofiqlashtiradi va nazorat qiladi;

ushbu Uslubiyotida ko‘zda tutilgan boshqa vazifalarni amalga oshiradi.

Korrupsiyaga qarshi kurashish “Komplayens nazorat” tizimi xodimlari zarur hollarda tarkibiy bo‘linma xodimlaridan qo‘shimcha axborot va hujjatlarni talab qilib oladi.

2-bob. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni dastlabki baholash

9. Vazirlikda korrupsiyaviy xavf-xatarlarni dastlabki baholash jarayoni tegishli buyruqlar va ularda ko‘rsatilgan muddatlar asosida amalga oshiriladi.

Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni dastlabki baholashning umumiy muddati 3 oydan oshmasligi lozim.

10. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni dastlabki baholash funksiyalarning korrupsiyaviy xavf-xatarga moyillik darajasini dastlabki baholash va tegishli funksiyalar doirasida Vazirlik xodimlari tomonidan amalga oshiriladigan ayrim tartib-taomillarning korrupsiyaviy xavf-xatar darajasini baholashni o‘z ichiga oladi.

11. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni dastlabki baholash, pastdan tegishli hududiy bo‘linmalardan) tepaga (vazirlik darajasigacha), mazkur bobning 12-21 bandlarida ko‘rsatilgan tartib va ketma-ketlikda amalga oshiriladi.

12. “Komplayens nazorat” bo‘limi ushbu Uslubiyotiga 1-ilovada keltirilgan Korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasini ishlab chiqish bo‘yicha Vazirlik tarkibiy bo‘linmalariga ko‘rsatma yuborilishini ta’minlaydi.

Ko‘rsatmada tasdiqlangan Korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasini “Komplayens nazorat” bo‘limiga taqdim etish muddatlari ko‘rsatilib, bu muddat o‘n besh ish kunidan kam bo‘lmasligi kerak.

13. Vazirlik tarkibiy bo‘linmalarining Korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi tegishli bo‘linmalar tomonidan ishlab chiqilib, “Komplayens nazorat” bo‘limiga Vazirlik uchun yagona Korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasini tuzish maqsadida kiritiladi. Vazirlik

tarkibiy bo‘linmalarining Korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi “Komplayens nazorat” bo‘limi tomonidan rahbariyat bilan kelishiladi.

14. Vazirlik tarkibiy bo‘linmalarining Korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi tegishli bo‘linmaning Korrupsiyaga qarshi kurashish “Komplayens nazorat” tizimi xodimlari tomonidan ishlab chiqiladi va tegishli hududiy va tarkibiy bo‘linma rahbarlari bilan kelishiladi. Tegishli rahbar bilan kelishilgan Korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi Komplayens nazorat tizimiga ko‘rib chiqish uchun kiritiladi.

15. Vazirlik tarkibiy bo‘linmalari tomonidan ishlab chiqilgan Korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasiga oid savollar yuzaga kelgan taqdirda, “Komplayens nazorat” bo‘limi xodimlari tegishli tarkibiy bo‘linmaga izoh berish yoki xaritaga tuzatish kiritish uchun so‘rov yuboradi. Bunda, so‘rovga javob so‘rov olingan kundan boshlab besh ish kunidan oshmagan muddatda yuborilishi lozim.

16. “Komplayens nazorat” bo‘limi xodimlari o‘z ekspertlik fikriga tayangan holda Korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasiga o‘zgartirishlar kiritishlari mumkin.

17. Vazirlik tarkibiy bo‘linmalarining korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritalari asosida “Komplayens nazorat” bo‘limi Vazirlikning korrupsiyaviy xavf-xatarlarning birlashgan xaritasini ishlab chiqadi.

18. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarning birlashgan xartasini tuzish muddati, tarkibiy bo‘linmaning korrupsiyaviy xavf-xatarlari xaritasi tasdiqlangan sanadan boshlab, o‘n ish kunidan oshmasligi kerak.

19. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarning birlashgan xaritasi vazirlik “Komplayens nazorat” bo‘limi taqdimnomasiga asosan rahbariyat tomonidan tasdiqlanadi.

20. Qoldik korrupsiyaviy xavf-xatarning yuqori darajasi bilan foydalanadigan tartib-taomillar uchun “Komplayens nazorat” bo‘limi va Korrupsiyaga qarshi kurashish “Komplayens nazorat” tizimi xodimlari ushbu Uslubiyotining 2-ilovasiga muvofiq korrupsiyaviy xavf-xatarlarga eng ko‘p moyil bo‘lgan lavozimlar ro‘yxatini ishlab chiqadi.

21. Vazirlikning korrupsiyaviy xavf-xatarlarga eng ko‘p moyil bo‘lgan lavozimlar ro‘yxati “Komplayens nazorat” bo‘limi taqdimnomasiga asosan vazirlik rahbariyati tomonidan tasdiqlanadi.

22. Korrupsiyaga qarshi kurashish “Komplayens nazorat” tizimi xodimlari tomonidan tasdiqlangan Korrupsiyaviy xavf-xatarlarning xaritasida belgilangan chora-tadbirlarga asosan tarkibiy bo‘linmalarining Korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha dasturi ushbu Uslubiyotning 3-ilovasiga muvofiq Korrupsiyaviy xavf-xatarlarning xaritasi tasdiqlangan sanadan o‘n ish kuni ichida ishlab chiqilib tasdiqlanadi.

Vazirlik tarkibiy bo‘linmalarining Korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha dasturi “Komplayens nazorat” bo‘limi bilan kelishilgandan so‘ng tegishli tarkibiy bo‘linma rahbarlari tomonidan tasdiqlanadi.

23. Vazirlikning Korrupsiyaga qarshi kurashish dasturi vazirlik tarkibiy bo‘linmalarining korrupsiyaviy xavf-xatarlarni minimallashtirish bo‘yicha chora-

tadbirlarini inobatga olgan holda “Komplayens nazorat” bo‘limi tomonidan ishlab chiqiladi hamda vazirlik rahbariyati tomonidan tasdiqlanadi.

3-bob. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarning keyingi (har yillik) baholanishi

24. Vazirlikda korrupsiyaviy xavf-xatarlarning keyingi baholanishi doimiy ravishda, bir yilda kamida bir marta, qoida tariqasida yil boshida Vazirlik rahbarining tegishli buyrug‘i asosida o‘tkaziladi.

Keyingi (har yillik) korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash muddati 2 oydan oshmasligi lozim.

25. Yillik korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash ushbu uslubiyotning 2-bobida ko‘rsatilgan korrupsiyaviy xavf-xatarlarni dastlabki baholash tartibida amalga oshiriladi.

26. Har yillik korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash boshlanishidan oldin “Komplayens nazorat” bo‘limi vazirlikning tarkibiy bo‘linmalari rahbarlariga oldingi baholash davriga nisbatan qonunchilikda yoki ichki idoraviy hujjatlarga kiritilgan o‘zgarishlarni aniqlash maqsadida ushbu Uslubiyotga 4-ilovaga mos shaklda So‘rovnoma yuboradi.

27. tarkibiy bo‘linmalar rahbarlari tomonidan to‘ldirilgan So‘rovnomalarni yig‘adi, tahlil qiladi.

4-bob. Vazirlikda amalga oshiriladigan funksiyalar va tartib-taomillarning korrupsiyaviy xavf-xatar darajasini baholash tartibi

28. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash tashqi va ichki axborot manbalaridagi ma’lumotlar tahlili asosida amalga oshiriladi, jumladan:

vazirlikning funksiyalarini tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlar va tashkilotning ichki hujjatlari (misol uchun, tarkibiy bo‘linmalar, xodimlarning lavozim yo‘riqnomalari to‘g‘risidagi nizomlar va h.k.);

ichki tekshiruvlar materiallari, shu bilan birga xizmat tekshiruvlari materiallari;

ichki audit va korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha monitoring natijalari;

odob-ahloq komissiyasi yig‘ilishlari natijalari;

manfaatdor tomonlar, davlat xizmatiga oluvchilar, ekspertlar va boshqa manfaatdor shaxslar orasida o‘tkazilgan so‘rov, jumladan ijtimoiy tadqiqotlar natijalari bo‘yicha tashkilotning xodimlari tomonidan sodir etilgan korrupsiyaviy harakatlarga oid murojaatlar;

Vazirlik faoliyatidagi huquqbuzarliklarga oid statistik ma’lumotlar;

korrupsiyaviy harakatlar to‘g‘risida xabar berishga mo‘ljallangan aloqa kanallariga kelib tushgan jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari;

Vazirlik xodimlari tomonidan sodir etilgan korrupsiyaviy harakatlar yoki odob-ahloq qoidalari rioya qilmaslik to‘g‘risida OAVdagi ma’lumotlar;

ijtimoiy tarmoqlarda qoldirilgan izohlar;

huquqni muhofaza qiluvchi organlari tomonidan taqdim etilgan materiallar, jumladan jinoyat ishlariga doir axborotlar va boshqalar.

29. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash jarayonida Vazirlikning har bir funksiyasi va tartib-taomili bo'yicha korrupsiyaviy harakatlarni sodir etilishi imkoniyatlar borligi bo'yicha tahlil qilish lozim.

30. Har bir funksiya quyidagi shkala bo'yicha baholanadi:

Korrupsiyaviy xavf-xatarlarga eng ko'p moyil bo'lgan funksiya;

31. O'rganilayotgan funksiya doirasida amalga oshirilayotgan tartib-taomillarning o'ziga xos xavf-xatarini baholash quyidagi mezonlarga ko'ra amalga oshiriladi:

o'ziga xos yuqori xavf-xatar korrupsiyaviy xavf-xatarlarga eng ko'p moyil bo'lgan funksiyalar doirasida amalga oshiriladigan tartib-taomillarga beriladi;

o'ziga xos o'rta xavf-xatar korrupsiyaviy xavf-xatarlarga eng kam moyil bo'lgan funksiyalar doirasida amalga oshiriladigan tartib-taomillarga beriladi;

o'ziga xos past xavf-xatar xavf-xatarlar ko'zda tutilmagan va vazirlikning "Komplayens nazorat" bo'limining asosli xulosasi asosida istisno tariqasida qo'llanilishi mumkin.

32. Qoldiq korrupsiyaviy xavf-xatar darajasini baholash xavf-xatarli hodisani amalga oshirishning ehtimoli (mazkur Uslubiyotning 5-ilovasi 5.1 jadvaldagi mezonlarga) va korrupsiyaviy xavf-xatarning oqibat darajasi (mazkur Uslubiyotning 5-ilovasi 5.2 jadvalidagi mezonlarga) ni hisobga olgan holda xavf-xatarlar ahamiyatlilik shaklidan foydalanib amalga oshiriladi (mazkur Uslubiyoti 5-ilovasidagi 5.1 rasm).

5-bob. Korrupsiyaviy xavf-xatarning qoldiq darajasini minimallashtirish choralari

33. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni minimallashtirish chora-tadbirlarini belgilashda: har bir chora Vazirlik xodimlari uning maqsadlari, pirovard natijasi va ma'lum bir korrupsiyaviy xavf-xatarni minimallashtirish bilan aloqasini tushunishi uchun aniq va ravshan ifoda etilishi;

har bir chora uchun uni amalga oshirish muddati yoki davriyligi belgilanishi, uni amalga oshirish uchun mas'ul shaxslar, amalga oshirilishini monitoring qilish va samaradorligini baholash mexanizmlari aniqlab olinishi zarur.

34. Vazirlikning korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasiga kiritilgan, aniqlangan korrupsiyaviy xavf-xatarlarni minimallashtirish chora-tadbirlari Vazirlikning Korrupsiyaga qarshi kurashish dasturlariga ham kiritiladi.

35. Vazirlikda korrupsiyaviy xavf-xatarlarni minimallashtirish chora-tadbirlarini amalga oshirish ustidan nazorat "Komplayens nazorat" bo'limi tomonidan amalga oshiriladi.

6-bob. Yakuniy qoidalar

36. Zarurat bo'lganda, Vazirlikning korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi va korrupsiyaga qarshi kurashish dasturiga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish bilan bog'liq masalalar bo'yicha "Komplayens nazorat" bo'limi tomonidan rahbarga takliflar kiritiladi.